

Ungsocialism = anarkism?

Einar Håkansson

1906

Tidningen »Social Demokraten» och isynnerhet dess hufvudredaktör Hj. B-G har använt många ord och mycket bläck på att försöka bevisa att ungsocialismen i själva verket är en smyganarkism, som icke vill eller vågar vidkännas sitt »rätta namn».

Mot dessa alldeles vilseledande försök ha ungsocialisterna själva med full rätt protesterat: de äro icke anarkister.

Men den beryktade bankplundringshistorien i Stockholm för en tid sedan gaf naturligtvis hr Branting en kärkommen anledning att dra upp sin gamla positivtrall. Det kunde därför icke heller vara i otid att då också från öppet *anarkistiskt* håll komme en protest mot hr Brantings försök att tratta i sina troende läsare osanningar.

Det är ju visserligen oförsiktigt att polemisera med en redaktör i hans tidning - af det skälet nämligen, att redaktören alltid får sista ordet. Men när jag läste Hj. B-g:s två artiklar om »Det första anarkistattentatet», fick jag en obegriplig lust att »ta afstånd». Därför tillställde jag »Social Demokraten» en artikel i ämnet med anhållan om införande.

Nämnda tidnings redaktör, hr Branting, »gittade» emellertid icke införa mer än ett par citat i »petit» af mitt inlägg⁽¹⁾ Men så är jag ju också bara en enkel, obekant arbetare, medarbetare i Brand, medlem af de ungsocialistiska klubbarna och - anarkist! Däremot: hade jag varit en bekant personlighet, någon af »de stora», om också en skarp motståndare, så hade jag mottagits högst artig i »Soc-Dem:s» spalter, fått in mitt opus ostympadt och i »korpus» stilsort! (Bevis: de sista årgångarna af »Soc.-Dem.»).

Ty »det är skillnad, det!» - som polismästare Rubenson sa' åt Aug. Palm.

Jag skref att jag är anarkist, och såsom sådan anser jag, att den rörelse, som benämnes »ungsocialism» icke är liktydig med anarkism. Ungsocialismen är revolutionär, antiparlamentarisk, (åtminstone är en stor del medlemmar det), försvarsnihilistisk och antireligiös, samt förordar ofta att möta våld med våld, det vill säga att sätta sig till motvärn mot det förtryck, som utöfvas af allehanda myndigheter genom påbud, förbud, straff o. d. (hvilket allt af hr Hj. B-g kuriöst nog kallas »den fredliga, lagliga utvecklingen»).

Men antiparlamentarism, försvarsnihilism, antireligiositet och förordande af våldsmedel, förmå icke gifva ungsocialismen karaktären af ens en fördold anarkistisk rörelse. Ty det gifves antiparlamentariker, försvarsnihilister, ateister, som icke äro anarkister, ja, icke ens de allra moderataste socialdemokrater, utan kunna vara borgerliga och konservativa. Och det finnes de, som förorda våldsmedel i den politiska aktionen utan att de därför äro anarkister; utan tvärtom äro socialedemokrater, marxister. Den ryska revolutionsrörelsen lägger bevisen härför alldeles framför näsan på oss.

Det är ju sannt, att ungsocialismen eller den revolutionära socialismen i dessa nyss nämnda fall har beröringspunkter med anarkismen. Men därförutom finnes det åtskilligt, som såväl till det inre som yttre skiljer dessa båda rörelser från hvarandra.

Anarkismens individualistiska, anti-auktoritära väsen, och dess filosofi, enligt hvilken den bedömer de sociala förhållandena, har ungsocialismen icke förstått och tillägnat sig. Den, som känner anarkismen och läser ungsocialistisk litteratur eller åhör ungsocialistiska anföranden, öfvertygas härom. Icke heller har ungsocialismen förklarat kamp mot de yttre myndigheterna och öfverheterna, mot staten, regeringssystemet, den offentliga moralen, m.m. Ungsocialismen angriper myndigheternas brutala handlingar, men icke myndigheten själf; monarkin och autokratin, men icke demokratin; parlamentet, men icke regeringssystemet; munkorgs- och åkarpsslagar, men icke lagen själf o.s.v.

Goda ansatser visar ju ungsocialismen rätt ofta att i logik, resonemang och handling närma sig anarkismen, men det är mera spontant, omedvetet och - inkonsekvent.

Hr Branting påstår vidare, att anarkisterna i Sverige vilja med **afsikt** maskera sig som ungsocialister.

Det är sannt, att en del yngre folk, som omfatta anarkistiska åsikter, tillhöra de ungsocialistiska klubbarna. Men det göra de därför att dessa klubbbar äro de mest revolutionära i vårt land samt stå i fråga om sin tendens anarkismen närmast och i sig upptaga såväl anarkister som socialister. Då anarkisterna i Sverige ännu ha varit för få och spridda, för att bilda egna organisationer, så ha de därför ingått i dessa ungsocialistiska klubbar, ty man väljer ju den möjligast passande miljön. Och det finnes ju stora och många **sympatier** mellan de båda revolutionära riktningarna.

⁽¹⁾ Hr Branting är nämligen en ganska korpulent och maklig herre. Af samma orsak är det också han är så from - mot den välmående

Denna anarkisternas anslutning till de ungsocialistiska klubbarna ger dock icke hr Branting rätt att kalla dessa anarkistiska, icke ens om de någon gång skulle ha blifvit anarkistiskt påverkade.

Vidare är det om **Brand**. Hr Branting citerar ur en artikel af mig i denna tidning samt ur en artikel af »En finsk frihetsvän», för att bevisa att ungsocialismen är anarkism. Jag vet icke om »En finsk frihetsvän» är anarkist; citatet ur hans artikel bevisar det alldeles icke. Hvad däremot min citerade artikel angår, så är det anarkistisk tendens i den, ty den förnekar den offentliga moralens auktoritet. Jag erkänner det öppet.

Jag har emellertid aldrig gjort anspråk på att skrifva i ungsocialismens namn, därför att jag skrifer i **Brand**. Utan mitt medarbetareskap i den tidning kommer sig dels af att det ännu icke finnes en anarkistisk press i Sverige och dels därför att yttranderätten i **Brands** spalter, enligt tillkännagifvande i dess första nummer, är fri. Moderata socialdemokrater såväl som ungsocialister och anarkister kunna då skrifva i den.

Då hr Bergegren såsom redaktör för **Brand** utan censur för in artiklar från de anarkistiska kamraterna inom ungdomsklubbarna, så gör han hvad han bör göra, och man har icke rätt att därför truga »det ärliga anarkistnamnet» på vare sig **Brand** eller hr Bergegren eller påstå, att alla uttalanden i samma tidning går i ungsocialismens namn.

Fastän jag sålunda förnekar att ungsocialismen är liktydig med anarkism, önskar jag dock naturligtvis, och tror det också, att utvecklingen skall föra den förra öfver till den senare. Men intill dess så har skett, är man icke berättigad att ta ungsocialismen för anarkism, utan man bör ta den för hvad den är: revolutionär socialism.

Således är hr Branting icke heller berättigad att ställa ungsocialisterna i samband med »anarkistattentatet» (?) såsom han gjort. Det är sannt, att de svenska »deltagarna» däri äro medlemmar af de ungsocialistiska ungdomsklubbarna och därför kallas »ungsocialister». Men de ha dock alla förklarat sig omfatta den anarkistiska åskådningen; deras bankplundringsföretag är helt stående utom den ungsocialistiska rörelsen.

De ha ej inblandat denna i saken; det är tidningspressen, som gjort det. Jag känner dem alla personligen och tror inte att de mottaga sina revolutionära impulser från hr Bergegren, hvarför jag också anser, att Branting med orätt förebrår hr Bergegren för »attentatet».

Vidare skref jag bl. a., att »bankplundringshistorien vederlägger hr Brantings ständiga kaxande om »anarkistiska frasmakare», som icke våga handla. Ty det är dock en handling, en bankplundring, och en farlig handling, för hvilken fordras mod och djärfhed. Och de unga svenskar, som, enligt polisens och pressens uppgifter, ämnat vara behjälpliga vid bankplundringen, ha därmed visat, att de *vilja* och *våga* något för en sak, som de anse vara god.»

Nu blef företaget fiasko därför att det blef i förtid röjdt. Men om, såsom det förmodas, iscensättarna och angifvarna äro att söka på samma håll, så ha de i så fall glömt, att på den ena »ryskheten» följer konsekvent den andra: med rysk revolutionsmetod följer icke endast bankplundringar och attentat, utan också *rysk bestraffning af angifvare och förrädare bland de revolutionäras led*.

I sin polemik mot min skrifvelse säger hr Branting att jag gjort ungsocialisterna en ganska dålig tjänst därigenom att jag ju själf vittnat, att deras organisation upptager *äfvén* utpräglade och medvetna anarkister vid sidan af andra element. Men hr Branting gör ju alldeles detsamma som jag!

Hr Branting förklarar offentligen att det är skillnad mellan socialdemokrati och ungsocialism, och att socialdemokratiska partiet visserligen innesluter en minoritet af ungsocialister, men att partiet dock icke har med ungsocialismen att skafaf. Denna står utom partiet. Och å andra sidan: Jag förklarar offentligen, att det är skillnad mellan ungsocialism och anarkism, och att de socialistiska ungdomsklubbarna visserligen innesluta en minoritet af anarkister, men att ungsocialismen dock icke är anarkism.

Har jag, på sätt ofvan nämnts, gjort ungsocialisterna en dålig tjänst genom min förklaring, - ja då har hr Branting också gjort sitt parti en dålig tjänst: ty han vittnar ju själf, att hans parti upptager äfvén ungsocialister och anarkister vid sidan af de rättrogna elementen.

Hr Branting talar för att det socialdemokratiska partiet måste ha möjlighet att ränsa ut sitt »anarkistiska påhäng» och visas element, som icke erkänna partiets program och taktik.

Inte mig emot! Tvärtom. Men att jag nu tillhör partiet, och att detta icke gärna kan ha möjlighet att »ränsa ut» mig - hvems är felet? Inte mitt, ty jag vill sannerligen icke tillhöra socialdemokratiska partiet. Det är detta

parti själft, som bär skulden. Och det, icke jag och mina liktänkande, är det, som använder näbbar och klor för att haka sig fast - vid fackföreningarna under dillande om »arbetarrörelsens två ben». Ja, byxben! Så snart jag klifver ned i fackföreningsbyxorna, så finner jag, att det ena benet är socialdemokratiskt, som icke passar mig, men som jag nu icke kan komma ur. Hvems är felet! Naturligtvis skräddarens, d.v.s. socialdemokratiska partiet, som sytt byxorna och satt ihop omaka byxben.

Sköna och målande liknelse! Eller hvad tycker mästern Palm, som är fackman?

F. ö. är det ännu ett par yttranden af hr Branting i hans artiklar, som tarfva närmare behandling. Men dem skall jag roa mig med i en eller annan extra artikel.

Jag gittar icke polemisera mer i dag, men jag kommer att fortsätta intill sista droppen i mitt bläckhorn.

Hvad jag här ofvan skrivit torde emellertid hr B-g, fru Kata, V. L. i Halmstad m. fl. skriva sig på näsan eller bakom örat eller hvar de finna det lämpligt. Men skrif då med outplånligt märckbläck! (Utmärkt sådant fås för 25 öre flaskan.)

Det Anarkistiska Biblioteket

Einar Håkansson
Ungsocialism = anarkism?
1906

Tidningen Brand #12 1906

sv.anarchistlibraries.net